

Πραγματοποιήθηκε η τέταρτη συνεδρία της Επιτροπής Διαλόγου μεταξύ της Ρωσικής Ορθοδόξου και της Κοπτικής Εκκλησίας

Μεταξύ 19 και 24 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε στη Μόσχα η τέταρτη συνεδρία της Επιτροπής Διαλόγου μεταξύ της Ρωσικής Ορθοδόξου και της Κοπτικής Εκκλησίας.

Συμμετείχαν στη συνεδρία από πλευράς του Πατριαρχείου Μόσχας ο συμπρόεδρος της Επιτροπής επίσκοπος Κασκελέν Γεννάδιος, ο γραμματέας του ΤΕΕΣ επί διαχριστιανικών υποθέσεων και γραμματέας της Επιτροπής ιερομόναχος Στέφανος Ιγκούμνοφ, το μέλος της Επιτροπής και στέλεχος του ΤΕΕΣ Σ. Αλφιόροφ. Η κοπτική πλευρά εκπροσωπήθηκε από τον μητροπολίτη Λος Άντζελες Σεραπίωνα, συμπρόεδρο της Επιτροπής, τον γραμματέα της Επιτροπής, βικάριο της επαρχίας Λος Άντζελες, κοσμήτορα της ιερατικής σχολής «Οι Άγιοι Αθανάσιος και Κύριλλος Αλεξανδρείας», επίσκοπο Κύριλλο, τον εκπρόσωπο της Κοπτικής Εκκλησίας στη Ρωσία ιερομόναχο Νταούντ ελ-Αντόνι, τον πατριαρχικό σύμβουλο Δρ. Αντόν Μιλάντ, την επικεφαλής του

Πατριαρχικού Τμήματος Εκκλησιαστικών Πρωτοβουλιών Μπάρμπαρα Σολιμάν, τον γενικό γραμματέα του Ινστιτούτου Κοπτικών Σπουδών Δρ. Ισχάκ Ιμπραχίμ Αγκμπάν.

Της συνεδρίας της Επιτροπής προηγήθηκε η συνάντηση των μελών της με τον Αγιώτατο Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κύριλλο, που πραγματοποιήθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου στην αίθουσα του Ανωτάτου Εκκλησιαστικού Συμβουλίου στον ιερό καθεδρικό ναό του Σωτήρος Χριστού. Ο μητροπολίτης Λος Άντζελες Σεραπίων ευχαρίστησε τον Προκαθήμενο της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας για τη φιλόξενη υποδοχή και παρουσίασε έκθεση για τις τρέχουσες δραστηριότητες της Επιτροπής και τα περαιτέρω σχέδια για το έργο της. Ο Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος καλωσόρισε εγκαρδίως τους προσκεκλημένους, επισημαίνοντας τις διαχρονικά αγαστές σχέσεις, που συνδέουν το Πατριαρχείο Μόσχας με την Κοπτική Εκκλησία και τη μακραίωνη φιλία των λαών της Ρωσίας και της Αιγύπτου. Ο Αγιώτατος υπογράμμισε ιδιαίτερως την καρποφόρα εργασία της Επιτροπής και την μεγάλη σημασία των κοινών πρωτοβουλιών της, μεταξύ των οποίων:

- ανταλλαγές επισκέψεων αντιπροσωπειών μοναχών και ομάδων προσκυνητών
- διμερείς θεολογικές διαβουλεύσεις με σκοπό τη συνδρομή στο μελλοντικό έργο της Μικτής Επιτροπής Διαλόγου μεταξύ της Ορθοδόξου Εκκλησίας και των Αρχαίων Ανατολικών Εκκλησιών
- αμοιβαία συνδρομή στη διαποίμανση των πιστών των δύο Εκκλησιών, οι οποίοι διαμένουν στην Αίγυπτο και τη Ρωσία
- ακαδημαϊκή συνεργασία μεταξύ των κορυφαίων ρωσικών και κοπτικών Θεολογικών Σχολών
- συνδρομή σε προγράμματα αποστολής φοιτητών σε κοσμικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ρωσίας νέων κοπτών χριστιανών και διατήρηση επαφών μαζί τους μέσω των εκκλησιαστικών επαρχιών της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας
- επαφές μεταξύ των δομών και των δύο Εκκλησιών, που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ΜΜΕ
- ανταλλαγή εμπειρίας μεταξύ ειδικών στον τομέα του εκκλησιαστικού κοινωνικού έργου
- συντονισμός της συνεργασίας για την παροχή υποστήριξης στους δεινοπαθούντες χριστιανούς σε σειρά περιοχών της υφηλίου
- συντονισμός της συνεργασίας στον τομέα της προστασίας των παραδοσιακών ηθικών αξιών.

Κατά τη διάρκεια της συνεδριάσεως η Επιτροπή συζήτησε την υλοποίηση των συμφωνιών, που υπεγράφησαν μετά το πέρας της προηγούμενης συναντήσεως το διάστημα 27-31 Μαΐου 2019 στο Κάιρο και εκπόνησε το πρόγραμμα ανάπτυξης της διμερούς συνεργασίας στο προσεχές μέλλον.

Όπως επισημάνθηκε κατά την περίοδο που μεσολάβησε από το 2019 υλοποιήθηκαν μεταξύ άλλων οι εξής πρωτοβουλίες:

I. Στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγής αντιπροσωπειών μοναχών και ομάδων προσκυνητών

- Από 12 έως 19 Σεπτεμβρίου 2019 αντιπροσωπεία των καθηγουμένων ανδρών και γυναικείων ιερών μονών καθώς και οικιστριών των ιερών μονών της Κοπτικής Εκκλησίας μετέβη στις ιερές μονές της Μόσχας, της περιφέρειας της Μόσχας και του Νίζνι Νόβγκοροντ·
- Από 19 έως 27 Σεπτεμβρίου 2019 εκδρομή στα ιερά σεβάσματα της Μόσχας και της Αγίας Πετρούπολεως ομάδας προσκυνητών από την εκκλησιαστική επαρχία Λος Άντζελες της Κοπτικής Εκκλησίας·
- Από 23 Αυγούστου έως 1 Σεπτεμβρίου 2021 αντιπροσωπεία καθηγουμένων και οικιστών των ιερών μονών της Κοπτικής Εκκλησίας επισκέφθηκε ιερά προσκυνήματα, καθώς και ιστορικά και πολιτιστικά αξιοθέατα των ιερών μητροπόλεων Μόσχας, Τβερ, Νόβγκοροντ και Αγίας Πετρούπολεως·
- Από 1 έως 8 Νοεμβρίου 2019 επίσκεψη στην Αίγυπτο αντιπροσωπείας καθηγουμένων και οικιστών των ιερών μονών του ρωσικού Βορρά·
- Από 6 έως 12 Νοεμβρίου 2019 επίσκεψη στους ιερούς ναούς και μονές του Καΐρου, της Αλεξανδρείας και της Ερήμου της Νιτρίας ομάδας προσκυνητών από την ιερά μητρόπολη Αλτάι·
- Την ίδια περίοδο προσκύνημα σε ιερά σεβάσματα του αιγυπτιακού χριστιανισμού ομάδας προσκυνητών της ιεράς μονής της Παναγίας Ραϊθώ με επικεφαλής τον ηγούμενο Γαβριήλ Ροζνόφ·
- Από 25 Μαρτίου έως 1 Απριλίου 2021 επίσκεψη στην Αίγυπτο αντιπροσωπείας καθηγουμένων και αδελφών ιερών μονών της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας.

II. Στο πλαίσιο του προγράμματος διμερών θεολογικών διαβουλεύσεων

- Από 20 έως 24 Ιανουαρίου 2020 διεξήχθη στην πόλη Λιβέλντε (Κάτω Χώρες) ο πρώτος γύρος των διαβουλεύσεων·
- Το διάστημα 2020 – 2021 τακτικές διασκέψεις εργασίας των μετεχόντων μέσω τηλεδιάσκεψης·
- Το καλοκαίρι του 2022 η Θεολογική Ακαδημία Μόσχας κυκλοφόρησε την πρώτη ρωσική μετάφραση του κοπτικού κειμένου «Αλληλογραφία του αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας Πέτρου του Μόγγου με τον αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως Ακάκιο».

III. Στο πλαίσιο της παροχής αμοιβαίας συνδρομής στη διαποίμανση των ρωσοφώνων πιστών στην Αίγυπτο και των κοπτών πιστών στη Ρωσία

- Το διάστημα 2019 – 2022 η Κοπτική Εκκλησία παραχώρησε χώρο για την τέλεση ακολουθιών στη ρωσική κοινότητα στην Χουργκάντα·
- Το φθινόπωρο του 2020 καταχώρηση στη Μόσχα ως νομικού προσώπου της ενορίας της Κοπτικής Εκκλησίας·
- Το φθινόπωρο του 2021 αμισθί παραχώρηση από το Κοπτικό Πατριαρχείο στην ενορία της

Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας εκκλησιαστικού συγκροτήματος στο Κάιρο·

- Από 24 έως 28 Ιουνίου 2022 επίσκεψη στη Αίγυπτο του πατριαρχικού εξάρχου μητροπολίτη Κλιν Λεωνίδα και συνάντηση του με τον Πατριάρχη των Κοπτών Θεόδωρο Β΄.

IV. Στο πλαίσιο της συνεργασίας στον ακαδημαϊκό τομέα

- Το καλοκαίρι του 2021 στο πλαίσιο της ανάπτυξης της επιστημονικής συνεργασίας με το Ινστιτούτο Κοπτικών Σπουδών και τη Βιβλιοθήκη της μονής του Αγίου Μακαρίου του Μεγάλου για πρώτη φορά στα ρωσικά μεταφράστηκε το κοπτικό χειρόγραφο του 4^{ου} αι. «Ο τελευταίος διάλογος του Μακαρίου του Μεγάλου», που συμπεριλαμβάνει την τελευταία εν ζωή νουθεσία αυτού του μεγάλου Αγίου, που καταγράφηκε από τους μαθητές του·
- Από 11 έως 17 Οκτωβρίου 2021 διεξαγωγή στο Κάιρο του τρίτου γύρου των συνομιλιών για την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των Θεολογικών Σχολών της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας και της Κοπτικής Εκκλησίας·
- Από 26 έως 30 Ιουνίου 2022 διεξαγωγή στην Αγία Πετρούπολη του τετάρτου γύρου των εν λόγω συνομιλιών·
- Στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους 2022/23 στις Θεολογικές Ακαδημίες Μόσχας και Αγίας Πετρούπολεως έγιναν δεκτοί από ένας νέος φοιτητής από την Κοπτική Εκκλησία.

V. Στο πλαίσιο της συνδρομής στα προγράμματα αποστολής φοιτητών σε κοσμικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ρωσίας νέων κοπτών χριστιανών και διατήρηση επαφών μαζί τους μέσω των εκκλησιαστικών επαρχιών της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας σε μόνιμη βάση με την ευλογία του Αγιωτάτου Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κυρίλλου διεξάγονται συναντήσεις νέων κοπτών με επιχωρίους ποιμενάρχες και υπεύθυνους των επαρχιακών τμημάτων, κοινές εκδηλώσεις σε επίπεδο επιμέρους αρχιερατικών περιφερειών και ενοριών με δεκάδες τέτοιες εκδηλώσεις σε διάφορες πόλεις της Ρωσίας.

VI. Στο πλαίσιο του προγράμματος επαφών στον τομέα των ΜΜΕ.

Το διάστημα 2019 – 2021 πραγματοποιήθηκε σειρά ταξιδιών εργασίας στην Αίγυπτο συνεργείων των τηλεοπτικών δικτύων «Σπας» και «Ρωσία-Κουλτούρα». Το βιντεοσκοπημένο υλικό που παρήχθη κατά τη διάρκεια αυτών χρησιμοποιήθηκε για τη παραγωγή δημοφιλών εκπομπών στο «Σπας».

Προγραμματίζεται επίσης η προβολή στη Ρωσία της ταινίας τεκμηρίωσης για τις καταβολές, τις παραδόσεις και τις σύγχρονες ιδιαιτερότητες των εκκλησιαστικών ύμνων της Κοπτικής Εκκλησίας.

VII. Στο πλαίσιο της συνεργασίας στον τομέα του εκκλησιαστικού κοινωνικού έργου. Η μοναχή Ιωάννα Μιχαήλ της Κοπτικής Εκκλησίας συμμετείχε τον Νοέμβριο 2019 στο διεθνές συνέδριο στο

Τμήμα Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας με θέμα «Φροντίδα της Εκκλησίας για τους ψυχασθενείς: η θρησκευτική μυστικιστική εμπειρία και η ψυχική υγεία»

VIII. Στο πλαίσιο της συνεργασίας για την παροχή υποστήριξης στους δεινοπαθούντες χριστιανούς τον Δεκέμβριο 2020 οργανώθηκε διεθνές διαδικτυακό συνέδριο από το ΤΕΕΣ και το Ρωσικό Σύλλογο της Ελευθερίας του Θρησκεύεσθαι με τίτλο «Περί της θέσεως των χριστιανών στην Αφρική», όπου μίλησε ο Κόπτης Πατριάρχης Θεόδωρος Β΄.

Τα τελευταία χρόνια το Πατριαρχείο Μόσχας και η Κοπτική Εκκλησία συνεργάζονται τακτικά για την παρακολούθηση της θρησκευτικής κατάστασης στην αφρικανική ήπειρο.

IX. Στο πλαίσιο της συνεργασίας στον τομέα της προστασίας των παραδοσιακών ηθικών αξιών εξετάζεται η δυνατότητα συνάντησης Ρώσων και Κοπτών ειδικών με σκοπό τη συζήτηση των θέσεων και των δύο Εκκλησιών επί των πλέον προβληματικών προκλήσεων της σύγχρονης κοινωνίας στο πεδίο της βιοηθικής.

X. Στο πλαίσιο της συνεργασίας στα διεθνή φόρα

Παρόμοια συνεργασία πραγματοποιείται επιτυχώς κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών και εκδηλώθηκε ιδιαιτέρως στο πλαίσιο των μεγάλων εκδηλώσεων του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών - την ορθόδοξη προσυνέλευση στην Κύπρο 10-15 Μαΐου, τη συνεδρία της Κεντρικής Επιτροπής στη Γενεύη από 14 έως 19 Ιουνίου και τη Γενική Συνέλευση στη Καρλσρούη από 31 Αυγούστου έως 8 Σεπτεμβρίου.

Η διεξαγωγή της επόμενης συνεδρίας της Επιτροπής προγραμματίστηκε για το έτος 2024 στο έδαφος της Κοπτικής Εκκλησίας.